

**2022 – DOSARELE PATRIMONIULUI (CV): Biserica Reformată
- dacă Dumnezeu e cu noi, cine este împotriva noastră? - symbolum!
- pelicanul, pasăre legendară? - Fleischergasse!**

2022 *Va trăi după Scriptură și Cuvântul lui Dumnezeu, fără liturghii, statui, idoli sau alte abuzuri papale!* **Jean Calvin 1564 1509**

Dosarele patrimoniului (CV)

Anul rugăciunii și sfinților isihasți

Pelicanul - pasăre legendară, simbolul Deltei Dunării! **1786** *Evlaviosule Pelican, Doamne Isuse, Curăță-mi necurătenia cu sîngele tău...*

Simbol al jertfei umanității, patimilor! **Hănul Mediașului** **Reformată** **comunitatea credincioșilor de confesiune helvetică**

Lăcaș înălțat Domnului, Creatorul, Mântuitorul și Atotsfințitorul!
dacă Dumnezeu e cu noi, cine este împotriva noastră?

Actuala stradă a Mitropoliei este una din străzile vechi din cetatea Sibiuului, fiind formată odată cu incinta a treia de fortificații, datată documentar la 1494, sub numele de „**Platea carnificum**”. Din 1751 s-a numit „**Fleischergasse**” (str. Măcelarilor), cea mai puternică breaslă din oraș având o stradă în „**Orașul de sus**”. Primul pas al transformării - din cale comercială în cale de acces al cetățenilor la identitatea religioasă și etnică - a fost făcut de comunitatea reformată, „**Cronica**” lui Sigerus consemnând că sfințirea bisericii reformate avea loc în 1785. La intrarea principală, textul latin înscris pe un fond negru cu litere aurii este conceput de contele Farkas Losontzi Banffy: «**DEO CREATORI REDEMPTORI SANTIFICATORI SACRUM JOSEPHO II AUGUSTO PRINCIPE ANNUENTE COETUS FIDELIUM HELVETICAE CONFSSIONIS POSUIT. MDCCLXXXVI**. În traducere: „**Lăcaș înălțat Domnului, Creatorul, Mântuitorul și Atotsfințitorul. Cu încuviințarea Augustului Împărat Iosif al II-lea. De către comunitatea credincioșilor de confesiune helvetică, în 1786**».

Pentru toți cei care se pot întreba: „**-De ce credincioșii de confesiune helvetică?**”, amintim că Jean Calvin (lector al Sfintelor Scripturi) s-a stabilit la Geneva, la puțin timp după ce Consiliul orașului a trecut de partea Reformațiunii și a hotărât că orașul „**va trăi după Scriptura și Cuvântul lui Dumnezeu, fără liturghii, statui, idoli sau alte abuzuri papale**”.

Un mic istoric al construirii bisericii reformate l-am regăsit în articolul „**SIMBOLURI ÎN BISERICA REFORMATĂ DIN SIBIU**”, autor Stefan Zs. Keresztes: «Construirea bisericii din str.Mitropoliei/ Meszaros utca, Fleischer Gasse/ a început la 1783 din ordinul împăratului Monarhiei Austro-Ungare, Iosif al II-lea și a fost sfințită în anul 1795, când la conducerea spirituală a bisericii se afla preotul Laszlo Malnassy. Stilul de construcție al bisericii urmează stilul baroc austriac, fără a atinge forme exuberante, în mare parte datorită sobrietății spiritului german tipic Sibiului, dar mai ales austerității impuse de orientarea religioasă protestantă. În acele vremuri, la Sibiu din cele 38 de familii reformate, 30 erau de origine nobilă și care prin aportul și exemplul lor personal au adunat fondurile materiale necesare. Din banii adunați contele Farkas Losontzi Banffy a cumpărat terenul în valoare de 4000 de forinți din str. Mitropoliei nr.11. Lucrările de construcție s-au desfășurat în anii 1784 - 1786, prima sfințire a clădirii datează din 26 noiembrie 1786. Lucrările interioare au continuat funcție de găsirea fondurilor materiale necesare (...) Analizând elementele decorative, chiar și mesajul culorilor din interiorul Bisericii Reformate din Sibiu, se constată că ele urmează strict codul coloristic specific al doctrinei protestante. Culoarea pereților interioari este **albă**, semnificând **curățenia, inocența, victoria, perfecțiunea luminii cerești, a Raiului**. Ne amintește că la glorificarea lui Hristos: „**Îmbrăcămintea Domnului a fost albă, strălucitoare, asemenea luminii naturale, la înviere îmbrăcămintea îngerilor era albă ca zăpada**”. Coloanele, rozetele, decorațiunile amvonului, ghirlandele vegetale și florale, elementele galeriei de la orgă și capetele băncilor sunt **aurii**, care ne amintesc de **Ierusalimul din Rai**, ale cărui străzi sunt din aur pur, dar aurul semnifică și **cuvântul Dumnezeu**. Cele două **urne** decorative care se află pe flancurile turnului bisericii sunt în stil baroc. Utilizarea urnei reprezintă firea reformată și prezentarea lui simbolizează sângele lui Isus Hristos. (Exemplul contrar este urna de pe pietrele funerare făcută din metal sau beton). Folosirea potirului/ pocalului de pe ștampila reformată, dar și pe coperta psaltirii, tipărite în auriu are cam același sens. **Pelicanul** este o pasăre legendară, deoarece s-a crezut secole de-a rândul că își hrănește puii cu propriul său sânge. În simbolică creștină din Evul Mediu pelicanul care își hrănea puii cu sângele său a devenit simbolul lui Isus Hristos. În biserica din Sibiu pelicanul apare în vârful baldachinului amvonului, este auriu și are trei pui care așteaptă cu ciocul deschis ca mama lor să-i hrănească din propria sa gușă. Baldachinul amvonului a fost construit datorită strădaniei familiei fondatoare Naletzi, în interiorul ei fiind scris cu litere aurii următorul text: „**Pentru doamna contesă Borbala Nagy Naletzi MDCCXXXIX (1789)**”. Lângă amvon, pe un steag alb este **blazonul** bisericii reformate, brodat de uniunea femeilor reformate din Sibiu. Elementul principal al blazonului este mielul lui Dumnezeu pășind în fața unui palmier, reprezentând credința care domnește peste moarte. Mielul ține cu un picior steagul de culoare roșie care reprezintă sângele lui Isus Hristos. Pe steag apare crucea albă, amintindu-ne de moartea lui Isus Hristos dar totodată poate simboliza și **steagul național al Elveției, locul natal al calvinismului**. Mielul pășeste pe două cărți deschise care reprezintă Vechiul Testament și Noul Testament. Pe partea de sus al blazonului se află **coiful**, peste coif putem vedea Pasărea Phoenix, aurită, cu fața îndreptată spre strălucirea aurie a Soarelui. Pasărea se trage din sistemul simbolistic arhaic, o putem întâlni atât în arta egipteană cât și în cea greacă. Această pasăre se autoincendiază apoi renaște din propria cenușă.

Astfel, a devenit Phoenixul simbolul morții și al învierii lui Isus Hristos, dar să nu uităm că reprezintă și următoarele virtuți: **asiduitate, speranță, virginitate**. Deoarece se înmulțește fără fecundare o simbolizează și pe Fecioara Mamă. Textul înscris pe blazon este „**Dacă Dumnezeu e cu noi, cine este împotriva noastră**”. Pe lângă simbolistica amintită, acest blazon este de fapt prelucrarea blazonului orașului Debrețin, puternic centru protestant reformat de mai multe secole».

Legenda Pelicanului este cunoscută și interpretată, pasărea de baltă fiind simbolul Deltei Dunării, oaspetele de vară al celei mai mari colonii de pelicani din Europa, un simbol intrat de mult în miturile lumii. Vechi simbol al umanității, dar și al patimilor, mitul pelicanului este regăsit în imnul „**Adorati**” (la oficierea sfântului sacrament), filozoful teolog **Toma de Aquino** (1225-1274) **invocându-l: „Evlaviosule Pelican, Doamne Isuse,/ Curăță-mi necurătenia cu sângele tău,/ Din care o picătură ar mîntui/ Lumea întregă de toate păcatele**”. Spiritul universalist **Leonardo da Vinci** (1452-1519) descria pelicanul ca o pasăre ce-și iubește enorm puii, iar când îi găsește uciși de un șarpe în cuib, și-a sfâșiat pieptul cu ghearele și-i scaldă în sângele propriu, reușind să le redea viața! Poetul și eseistul **Ioan Alexandru** (născut Ion Șandor Janos, 1941-2000) sintetiza simbolul jertfei - în contextul înstrăinării omului de sine -, în poezia „**Mulțumire**”: «Pentru zăpezi și crini și pelicani/ Și busuioc și fluturi și uitare/ Și pentru amintiri îți mulțumesc/ Și pentru ziua mea de-nmormântare».

Cine mai știe azi că pelicanii aveau un loc al lor? La 1775, străbătând golful San Francisco, **exploratorul Juan Manuel de Ayala** a descoperit o insulă, numind-o: „**Isla de los Alcatraces**” sau „**Insula Pelicanilor**”. În timp, insula a păstrat numele scurt de „**Alcatraz**”, fiind o ascunzătoare pentru membrii tribului Ohlone, aceștia dorind să evite creștinarea impusă de spanioli. Aici a fost construit farul cel mai vechi din America, iar - în sec. XX-, cea mai renumită închisoare din lume!

Astăzi, multe locuri pe pământ au moștenit - și de la pelicani -, mitul de loc al patimilor!

(va urma)

Marius HALMAGHI

Sursa online:

<https://www.tribuna.ro/stiri/cultura/2022-dosarele-patrimoniului-cv-biserica-reformata-daca-dumnezeu-e-cu-noi-cine-este-impotriva-noastra-symbolum-pelicanul-pasare-legendara-fleischergasse-164272.html>

În: Tribuna, 05 mai 2022